

جامعه‌شناسی فرهنگی

(با تکیه بر فرهنگ جامعه ایران)

مؤلف:

دکتر نسرین دانایی

تهران

۱۳۹۲

انتشارات ساکو

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور : جامعه‌شناسی فرهنگی (با تکیه بر فرهنگ جامعه ایران) / مؤلف نسرين دانایی
مشخصات نشر : تهران، ساکو، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهري : ۱۳۴ ص
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۶۷-۷۸-۰
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۳۳ - ۱۳۵.
موضوع : فرهنگ
موضوع : فرهنگ -- جنبه‌های اجتماعی
موضوع : فرهنگ ایرانی
رده‌بندی کنگره : ۱۷ ج ۲ ۱۳۹۲ : HM ۶۲۱/د
رده‌بندی دیویی : ۳۰۶.۱
شماره کتابشناسی ملی : ۳۱۶۷۰۶۷۰

تلفن مرکز بخش : ۰۲۱-۶۶۵۷۲۶۹۲-۶۶۴۹۴۵۲۴

www.nashresaco.com/www.nashresaco.ir

نام کتاب : جامعه‌شناسی فرهنگی
مؤلف : نسرين دانایی
ناشر : ساکو
حروفچینی : انتشارات ساکو
طرح جلد : امیر غلامی کلشمی
لیتوگرافی : طاووس رایانه
چاپخانه : عطا
سال نشر : ۱۳۹۲
نوبت چاپ : اول
شمارگان : ۱۰۰۰
قیمت : ۷۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-6067-78-0

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۶۷-۷۸-۰

«کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به انتشارات ساکو می‌باشد و هر گونه کپی و تکثیر بیکرد قانونی دارد.»

فهرست مطالب

عنوان	صفحه	عنوان	صفحه
مقدمه	۶	فرهنگ و نابرابری جنسیتی	۵۷
فصل اول: مفهوم فرهنگ	۷	سن و نابرابری	۵۸
تعاریف فرهنگ	۷	خلاصه و نتیجه‌گیری	۵۸
ویژگی‌های فرهنگ	۷		
کارکردهای فرهنگ	۷	فصل پنجم: تغییرات فرهنگی	
فرهنگ متمایز از جامعه	۸	تغییرات فرهنگی	۶۲
فرهنگ متمایز از تمدن	۸	پیامدهای مثبت تغییرات فرهنگی	۶۳
اصطلاحات تخصصی فرهنگ	۸	پیامدهای منفی تغییرات فرهنگی	۶۴
جامعه‌شناسی فرهنگی	۹	ایران و تحولات فرهنگی	۶۶
موضوع جامعه‌شناسی فرهنگی	۱۳	روشنفکری در ایران	۷۲
قلمرو جامعه‌شناسی فرهنگی	۱۴	عوامل موثر در روشنفکری	۷۴
خلاصه و نتیجه‌گیری	۱۶	تغییرات نگرش در حوزه دین	۷۸
		مفهوم هویت فرهنگی	۸۱
فصل دوم: مکاتب و نظریه‌های فرهنگی و جامعه‌شناسی فرهنگی		اشکال هویت فرهنگی	۸۷
مکتب تحول	۲۰	جهانی شدن و هویت فرهنگی	۸۳
مکتب اشاعه	۲۱	فقر و نابرابری‌های اجتماعی	۸۵
مکتب ساخت‌گرایی	۲۱	فرهنگ فقر	۸۸
مکتب کارکردگرایی	۲۳	نعارض سنت و مدرنیته	۸۸
مکتب تفسیری	۲۴	خلاصه و نتیجه‌گیری	۹۱
مکتب فرهنگ‌پذیری	۲۵		
مکتب کنش متقابل نمادین	۲۶	فصل ششم: فرهنگ و مصرف‌گرایی	
مکتب نوماارکسی	۲۷	مفهوم مصرف	۹۴
مکتب تضادگرایی	۲۹	ریشه‌های بروز مصرف جدید	۹۴
نظریه تأخر فرهنگی	۳۰	نظریه‌های مصرف	۹۶
مکتب فمینیسم	۳۰	ویژگی‌های فرهنگ مصرفی	۹۷
مکتب پست مدرن	۳۱	مصرف فرهنگی	۹۸
مکتب جهانی شدن فرهنگ	۳۲	طبقه و مصرف	۹۹
خلاصه و نتیجه‌گیری	۳۴	مد و مصرف	۹۹
		هوس‌های اجتماعی	۱۰۰
فصل سوم: فرهنگ، ارتباطات، شخصیت		الگوی مصرف	۱۰۱
فرهنگ و ارتباط	۴۰	خلاصه و نتیجه‌گیری	۱۰۲
فرهنگ و شخصیت	۴۱		
برخی ویژگی‌های فرهنگی و شخصیتی ایرانیان	۴۳	فصل هفتم: آسیب‌شناسی اجتماعی و فرهنگی	
فرهنگ و ارتباطات (رسانه‌ها)	۴۶	مفهوم آسیب	۱۰۶
فرهنگ و سراد رسانه‌ای	۴۸	رویکردهای آسیب فرهنگی	۱۰۷
خلاصه و نتیجه‌گیری	۵۰	ریشه‌های آسیب‌های فرهنگی در ایران	۱۰۸
		آسیب‌های علمی و فرهنگی دانشگاه	۱۰۹
فصل چهارم: فرهنگ و قشربندی اجتماعی		عوامل موثر بر آسیب فرهنگی در ایران	۱۱۰
قشربندی اجتماعی و سرمایه فرهنگی	۵۵	بحران هویت در جامعه ایران	۱۱۵
خرده فرهنگ و قشربندی اجتماعی	۵۶		
سطح آگاهی و نابرابری اجتماعی	۵۶		

۱۱۶	فقدان شادی و پیامدهای آن
۱۱۷	دیوار نوشته‌ها در ایران
۱۱۸	خلاصه و نتیجه‌گیری

فصل هشتم: برنامه‌ریزی فرهنگی

۱۲۲	مفهوم برنامه‌ریزی و برنامه‌ریزی فرهنگی
۱۲۲	ضرورت برنامه‌ریزی فرهنگی
۱۲۳	انواع برنامه‌ریزی فرهنگی
۱۲۴	شروط برنامه‌ریزی فرهنگی مطلوب
۱۲۶	ویژگی‌های برنامه‌ریزی فرهنگی مطلوب
۱۲۶	برنامه‌ریزی و مدیریت فرهنگی در ایران
۱۲۸	مهندسی فرهنگی
۱۲۹	خلاصه و نتیجه‌گیری
۱۳۱	فهرست منابع

مقدمه

جهان هر کس به اندازه وسعت فکر اوست.

«ادیسون»

با توجه به فرهنگ غنی جامعه ایران و تحولات فرهنگی، تاریخی، سیاسی و اجتماعی در این جامعه، بررسی‌های چندانی در حوزه جامعه‌شناسی فرهنگی انجام نشده است.

در حال حاضر ایران نیز مانند بسیاری از جوامع در حال گذار (از سنتی به مدرن) که بی‌شک با تغییرات، تعارض‌ها و تضادهایی در عرصه‌های مختلف فرهنگی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مواجه بوده‌اند، پژوهش و مطالعات بیشتری در زمینه‌ی فرهنگ را می‌طلبد.

اثر حاضر که براساس سرفصل درسی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تدوین شده است، ۸ فصل را دربر می‌گیرد، تلاشی است در جهت تألیف منبعی برای مطالعه دانشجویان و علاقمندان رشته‌های علوم انسانی، اجتماعی و فرهنگی و بقیه رشته‌های مرتبط با فرهنگ و جامعه‌شناسی فرهنگی.

در **فصول اول و دوم** تلاش بر تعاریف و کارکردها و ویژگی‌های بنیادین فرهنگ و قلمرو جامعه‌شناسی فرهنگ و همچنین دیدگاه‌ها و رویکردهای جامعه‌شناسی فرهنگ می‌باشد. در **فصل سوم** به ارتباط بین فرهنگ، شخصیت و ارتباط پرداخته شده است. در **فصل چهارم** ارتباط بین فرهنگ و قشربندی اجتماعی بررسی شده است.

فصل پنجم: تغییرات و تحولات فرهنگی به خصوص در ایران مورد بررسی قرار گرفته است.

در **فصل ششم** فرهنگ و مصرف‌گرایی مورد توجه است.

فصل هفتم: آسیب‌شناسی فرهنگی، علل، پیامدها و در **فصل هشتم** برنامه‌ریزی و مدیریت فرهنگی بررسی شده است.

اثر حاضر با تکیه بر فرهنگ ایران تدوین شده است تا گامی کوچک در مسیر شناخت فرهنگ براساس علم جامعه‌شناسی برداشته شود. امید است صاحب‌نظران گرامی نقایص و محدودیت‌های این اثر را به آدرس ایمیل nasrin_Danaie@yahoo.com ارسال فرمایند تا در چاپ‌های بعدی ترتیب اثر داده شود.

نسرین دانایی

شهریور ۱۳۹۲